

KALIX KOMMUN

**FRILUFTSPLAN
FÖR
KALIX KOMMUN**

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställt/upprättad	Beslutsinstans
Friluftspan	Allmänna bestämmelser	2019-02-04, § 21	Kommunfullmäktige

Friluftspan för Kalix kommun

KALIX KOMMUN

Innehållsförteckning

Bakgrund och inledning

Bakgrund	3
Syftet med friluftspanen	3
Definition av friluftsliv	3
Forskning om friluftsliv	4
Kommunala friluftspaner	4
Lokala naturvårdssatsningen (LONA).....	5
Nationella mål för friluftslivet	5
Allemansrätten.....	7
Tätortsnära natur	7
Skyddad natur	8
Friluftslivet i Kalix kommun	8
Föreningslivets friluftaktiviteter i Kalix kommun (enkät)	9

Nulägesbeskrivning

Sammanfattning	12
Badplatser	13
Motionsspår och leder	17
Skoterleder	21
Jakt och fiske	22
Smultronställen	24
Naturresevat i Kalix kommun.....	26
Kalix skärgård	28
Småbåtshamnar	35

Inledning

Bakgrund

2017 fick Kalix kommun utmärkelsen *årets friluftskommun* i Norrbotten. Det är Naturvårdsverket som årligen delar ut priset med syfte att stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv och naturturism. Kalix har tagit emot utmärkelsen ett flertal gånger, och senast alltså 2017. Friluftslivet är något som spelar en oerhört viktig roll för att människor ska trivas och må bra och Kalix kommun arbetar ständigt för att öka medborgarnas möjlighet till ett rikt friluftsliv.

Kommunen har en målsättning att tydliggöra och höja kommunens ambitioner avseende friluftsliv. För att kunna utveckla ett systematiskt friluftsliv behövs en genomarbetad friluftslivsplan, så att insatserna för såväl naturvård som friluftsliv ges en tydlig styrning. För att få ett samlat grepp över insatser tas denna friluftslivsplan fram. Den nationella friluftspolitikerna ska utgöra grunden för arbetet med planen, som bl.a. ska beskriva friluftslivet och dess förutsättningar (t.ex. friluftsområden och anläggningar, intressenter och användning, aktiviteter, skydd och restriktioner, ansvar och skötsel, tillgänglighet, information och skyltning, samt eventuella konflikter).

Syftet med friluftslivsplanen

Friluftslivsplanen ska klargöra kommunens friluftspolitiska ambitioner. Planen ska dokumentera befintliga anläggningar och friluftsområden som är viktiga för det rörliga friluftslivet samt öka alla kommunmedborgares och besökares tillgänglighet till friluftsliv. Friluftslivsplanen ska komplettera kommunens övriga planer. Planen kommer att användas som underlag till den fysiska planeringen och i arbetet med friluftslivsfrågor. Målsättningen för friluftslivet i kommunen kommer att tas fram, och friluftslivsplanen kommer att finnas på kommunens hemsida och kommer att revideras vid behov.

Definition av friluftsliv

Gränsdragningen mellan vad som är friluftsliv och inte kan vara svår att göra, och många gånger kan samma naturområde vara arena för både friluftsliv och annan aktivitet så som idrott, lek, eller t.ex. en ekonomisk verksamhet. Frågan huruvida en viss aktivitet ska benämnas som friluftsliv är många gånger oväsentlig för utövaren, men kan vara intressant för de som planerar för friluftslivet. Enligt utredningen *Statens stöd till friluftsliv och främjandeorganisationer*¹ bör friluftsliv definieras som vistelse och fysisk aktivitet utomhus för att uppnå miljöombyte och naturupplevelse utan krav på prestation eller tävling. Det är den definition som används i den nationella friluftspolitikerna och den definition vi utgår från i framtagandet av Kalix kommuns friluftslivsplan.

”Med friluftsliv avses vistelse och fysisk aktivitet utomhus för att uppnå miljöombyte och naturupplevelse utan krav på prestation eller tävling.” (Statens stöd till friluftsliv och främjandeorganisationer. Kulturdepartementet.)

---

¹ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/departementsserien-och-promemorior/1999/01/ds-199978/>

Forskning om friluftsliv

SCB:s statistik kring utövande av friluftsliv visar att omkring en tredjedel av befolkningen är friluftslivaktiv.² Statistiken visar också skillnader mellan olika grupper: störst andel friluftslivaktiva har åldersgruppen 55-74 år, där omkring två femtedelar utövar friluftsliv frekvent. Inrikes födda är också i högre grad friluftslivaktiva jämfört med utrikesfödda. Vidare är en större del av de som bor i glesbefolkade kommuner friluftslivaktiva, än människor i storstäder och förortskommuner.

Det finns studier som visar på att det är bra för såväl den fysiska som den psykiska hälsan, att vistas i naturen. Att röra sig i naturen är bra för både kropp och själ. Enligt Svenskt Friluftsliv räcker det med bara några minuter ute i skog och mark för att både puls och blodtryck ska gå ner, och mängden stresshormoner i blodet minskar.³ Friluftslivet är en av de vanligaste formerna av fysisk aktivitet och grunden för en människas livsstil läggs redan tidigt i livet, därför är det särskilt viktigt att arbeta för att främja friluftslivet i tidiga åldrar.

Kommunala friluftsplaner

Många kommuner i landet arbetar aktivt med friluftslivet för befolkningens välbefinnande och naturkontakt. Friluftsliv bidrar till att nå folkhälsa, förståelse för naturen och även till landsbygdsutveckling (genom exempelvis naturturism). Friluftslivet berör flera områden, t.ex. idrotten och dess föreningsliv, ungdomar, folkhälsa, och naturvård. Kalix kommuns friluftslivplan ska beskriva områden, anläggningar, smultronställen och dess betydelse för friluftslivet. Planen för friluftslivet ska vara aktuell och tas hänsyn till i kommunens översikts- och detaljplanering. Målsättning för friluftslivet ska ingå i planen och friluftslivplanen ska ha ett tydligt hållbarhets- och tillgänglighetsperspektiv. Målet är att öka tillgängligheten till naturen för fler kommuninvånare och även för besökare. Arbetet ska ske i kontakt med kommunens friluftsföreningar- och organisationer.

”Kommunerna har en nyckelroll i att skapa förutsättningar för ett väl fungerande friluftsliv. Att planera friluftslivet långsiktigt är av stor vikt för ett bra friluftsliv för kommunernas invånare.” (Naturvårdsverkets förord i rapport 6533, Kommunala friluftsplaner.)⁴

Projektet med friluftslivplanen ska ligga till grund för åtgärder som förbättrar tillgängligheten till naturområden. En ökad tillgänglighet ökar också möjligheterna för flera att ta sig ut i naturen och på så sätt få en ökad kunskap om naturvärden och intresse för naturvårdsfrågor. Värdefulla och attraktiva friluftsområden hyser ofta höga naturvärden. Friluftslivplanen utgör ett viktigt dokument för att bevara och utveckla dessa, vilket i sin tur ger positiva effekter för den biologiska mångfalden. För att kunna utveckla ett långsiktigt och hållbart lokalt friluftslivområde behövs en genomarbetad friluftslivplan så att insatserna för både friluftslivet och naturvärden har tydliga styrdokument. Folkhälsoarbetet i form av förbättrad tillgänglighet för det rörliga friluftslivsarbetet anser vi går hand i hand med insatser för ett rikt växt- och djurliv. Förutom arbetet med naturbevarande och tillgängliggörande, är friluftsliv, folkhälsa, fysisk planering, park-, mark- och näringslivsfrågor i olika grad delar av den kommunala naturvården.

² <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-levnadsforhallanden-ulf-silc/>

³ Ur informationsmaterial ”Mer friluftsliv” <http://svensktfriluftsliv.se/informationsmaterial/>

⁴ <http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6500/978-91-620-6533-1/>

Lokala naturvårdssatsningen (LONA)

LONA har pågått sedan 2004 och utgör den största nationella satsningen hittills för att åstadkomma ett breddat intresse och ökat lokalt initiativtagande i arbetet med lokal naturvård och friluftsliv – helt i linje med regeringens intention och i enighet med internationella åtaganden. LONA-bidraget syftar till att stimulera kommunernas arbete med naturvård och friluftsliv. Nyckelord för satsningen är naturvårdsnytta, lokala initiativ, lokal drivkraft, friluftsliv, samverkan, folkhälsa och tätortsnära natur.

LONA-bidraget är ett bidrag som kommuner kan söka av Länsstyrelsen. Det kan ges till 50% av kostnaderna i ett projekt. Resten måste kommunen eller andra finansiärer bidra med. Det är de lokala idéerna och önskemålen som ska vara drivkraften. Projekt som finansieras med bidraget genomförs antingen i kommunens egen regi eller av en lokal aktör som tecknat avtal med kommunen. Det är alltid kommunen som är projektledare och ansvarig, från ansökan fram till slutrapportering. Projekttiden kan vara upp till fyra år. Det är Länsstyrelsen som tar emot LONA-ansökningar och beslutar om ett projekt ska beviljas bidrag. Naturvårdsverket fördelar LONA-bidraget till länen och samordnar satsningen.

Syftet med LONA-bidragen är att skydda naturen och göra den tillgänglig för oss alla. Bidraget ska stimulera kommunernas långsiktiga naturvårdsengagemang och ge möjlighet att satsa lite extra på naturvård.

”Åtgärder för att skydda naturen och göra den tillgänglig för människor, inte minst genom att bevara och utveckla tätortsnära natur, bör stå i fokus.”
(Regeringens prop. Hållbart skydd av naturområden, 2008.)⁵

Nationella mål för friluftslivet

2012 beslutade regeringen om tio mätbara mål för friluftspolitiken, som ska ha uppnåtts fram till 2020. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö. De tio punkterna ska utgöra mätbara mål för friluftspolitiken och det övergripande målet är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. De tio målen är:

1. Tillgänglig natur för alla
2. Starkt engagemang och samverkan
3. Allemansrätten
4. Tillgång till natur för friluftsliv
5. Attraktiv tätortsnära natur
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god folkhälsa
10. God kunskap om friluftsliv

---

⁵ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2009/06/prop.-200809214/>

Redskapsutst

Lusthus

Grillplats

Dass

Allemansrätten

I Sverige betraktas allemansrätten ofta som ett kulturarv och ibland nästan som en nationalsymbol. Begreppet allemansrätt etablerades dock så sent som i mitten på 1900-talet, i samband med att friluftslivet i landet växte sig starkare och krävde mer utrymme. Den svenska allemansrätten har en stor betydelse, inte bara för den enskilda individen utan även för organisationer och turistnäring. Allemansrätten garanterar alla människors rätt att röra sig fritt i Sveriges natur och ger oss även rätt att plocka bär och svamp med mera. Men allemansrätten är en frihet under ansvar, och för också med sig skyldigheter. Vi måste visa varsamhet och hänsyn för natur och djurliv såväl som mot markägare och andra människor i naturen.

Allemansrätten finns inskriven i en av Sveriges fyra grundlagar och i Regeringsformens kapitel om grundläggande fri- och rättigheter står att *alla ska ha tillgång till naturen enligt allemansrätten*. Allemansrätten i sig är dock ingen lag och det finns heller ingen lag som exakt definierar den; allemansrätten omges av lagar som sätter gränser för vad som är tillåtet men svensk lagstiftning nämner bara övergripande allas tillgång till och ansvar för naturen, och det här gör att osäkerheten om vad allemansrätten egentligen innebär ofta är stor, och vad som är tillåtet att göra i naturen är ibland svårt att ge exakta besked om.

”Allemansrätten tryggar allmänhetens tillgång till naturen. Det är därför angeläget för oss alla att slå vakt om denna urgamla sedvana, inte minst genom att tillämpa den med omtanke.” Ur Naturvårdsverkets publikation *Allemansrätten – vad säger lagen?* (2004)⁶

I skyddade områden kan allemansrätten i vissa fall vara begränsad eller utökad genom särskilda föreskrifter. Några sådana områden kan exempelvis vara naturreservat, Natura 2000-områden, naturminnen, strandskyddsområde, djur- och växtskyddsområde eller kulturminne. Naturreservaten i Kalix kommun har egna föreskrifter som gäller för varje enskilt reservat och dessa går bland annat att ta del av på Länsstyrelsens hemsida. Människor som rör sig i naturen har ett eget ansvar att ta reda på vilka bestämmelser som gäller i det aktuella området. (För den som inte läser eller talar svenska har Naturvårdsverket informationsmaterial om allemansrätten på olika språk på sin hemsida.)⁷

Tätortsnära natur

Friluftsområden nära tätorten är ofta välbesökta mål som ger människor möjlighet att uppleva naturen, och kan ge effekter som mindre stress och bättre mående. Det finns inte någon exakt definition på vad som kan anses vara tätortsnära, men forskning finns som visar att avståndet mellan bostad och natur har stor betydelse för besöksfrekvensen. Avstånd mellan ca 1-3 km brukar ses som rimligt när man pratar om tätortsnära. Ju närmare man har till grönområden och natur desto oftare tar man sig dit. Detta är inte minst viktigt för grupper som t.ex. barn eller människor med funktionsvariationer, som kan ha svårare att förflytta sig långa sträckor, särskilt på egen hand.

Möjligheten att ta sig ut i natur och grönområden samt utöva friluftsliv till vardags värderas högt av människor, och påverkar även val av bostadsort- och område. Det är viktigt att ta hänsyn till detta vid användning av mark och vatten som finns i anslutning till tätorten.

⁶ <http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/8100/91-620-8161-6/>

⁷ <http://www.naturvardsverket.se/Var-Natur/Allemansratten/Allemansratten-pa-andra-sprak/>

I de flesta fall gäller allemansrätten även i tätortsnära natur, men kommunen kan begränsa den på olika sätt, till exempel vad gäller rastning av hundar. Det är viktigt att långsiktigt bevara och utveckla värdefulla friluftsområden. Det förekommer ibland intressekonflikter där annan markanvändning prioriteras före friluftsliv. Oskyddad tätortsnära natur som avsätts för exempelvis bebyggelse för att ytorna minskar. Av de naturreservat och naturvårdsområden som har bildats med friluftslivets intressen som grund har fem procent ett uttalat syfte att skydda just tätortsnära natur.

Naturvårdsverket gjorde 2015 en uppföljning av de tio friluftsmål som regeringen beslutade om 2012. Uppföljningen av mål fem, *Attraktiv tätortsnära natur*, visar att många strategiska och fysiska åtgärder gjorts för att förbättra såväl tillgänglighet som kvaliteten i tätortsnära områden, med hjälp av LONA. Enligt uppföljningen är de vanligaste åtgärderna: restaurering av parker och grönområden, anläggning eller renovering av gång- och cykelvägar, samt informationsinsatser i och till parker och grönområden.

Skyddad natur

Det finns många sätt att skydda naturen och i Sverige har ca 13 procent av landytan skyddats i någon form. Den vanligaste formen för naturskydd är naturreservat, som bildas av länsstyrelserna och kommunerna. Andra skyddsformer är till exempel biotopskyddsområde, vattenskyddsområde, djur- och växtskyddsområde, naturminne, och strandskyddsområde. Grunden för miljöarbetet i Sverige utgörs av internationella åtaganden, nationella miljömål, och lagstiftningen i miljöbalken. Miljöbalken och dess olika skyddsformer ger verktyg för arbetet med att bevara områden med höga naturvärden och tätortsnära natur. Långsiktigt skydd enligt lag är viktigt för att bevara natur- och kulturarv och för att ta till vara grundläggande värden som exempelvis rent vatten och oförstörd natur.

Friluftsliv i Kalix kommun

Grunden för människors möjlighet till friluftsliv är en rik tillgång på natur, individens intresse, och ideella organisationers engagemang. Sveriges skogar, fjäll, sjöar och skärgårdar är några av de miljöer som ger stora möjligheter för ett aktivt friluftsliv.

2017 blev Kalix kommun än en gång bästa friluftskommun i Norrbotten. Det är Naturvårdsverket som årligen delar ut priset för Sveriges friluftskommun och Kalix har tagit emot utmärkelsen ett flertal gånger. Utmärkelsen baserar sig på en undersökning om kommunernas friluftsliv. Naturvårdsverket, Sveriges Kultur- och Fritidschefers förening och Svenskt Friluftsliv vill genom utmärkelsen stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv och naturturism. I undersökningen, som senast besvarades av 237 kommuner, ingår frågor om planering för friluftsliv, information och samarbete samt aktiviteter. I 2017 års enkät gavs särskilt utrymme för att berätta om kommunens arbete med att underlätta för barn och unga att vara ute i naturen.

”Att många kommuner fått toppoäng i årets undersökning visar att friluftslivets arbete går framåt. Med utmärkelsen Sveriges friluftskommun vill vi uppmuntra det arbetet.”
Christian Haglund, enhetschef på Naturvårdsverket.⁸

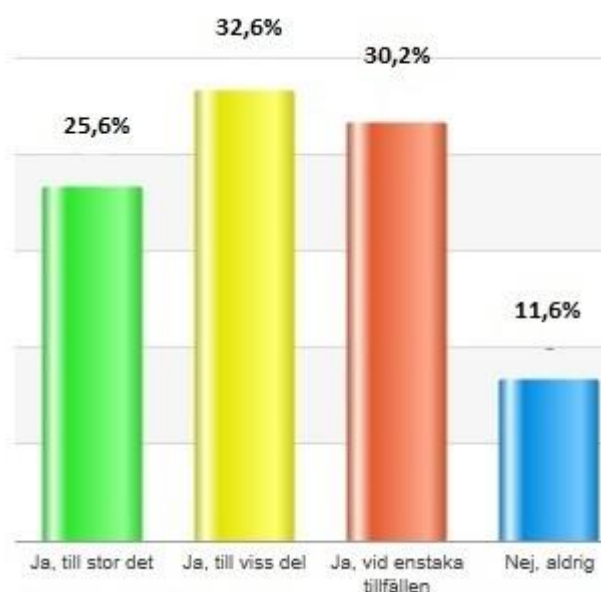
---

⁸ <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Friluftsliv/Sveriges-friluftskommun/>

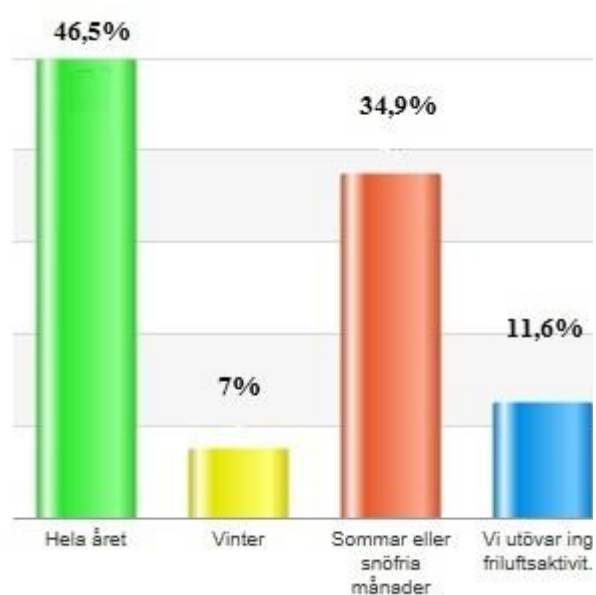
Föreningslivets friluftaktiviteter i Kalix kommun

Enkäten *Föreningslivets friluftaktiviteter i Kalix kommun* skickades ut som en webbenkät under hösten 2017 till alla föreningar som registrerat en e-postadress i föreningsregistret. Frågorna i enkäten gällde bland annat huruvida de anordnar olika friluftaktiviteter samt vilka behov de har för att kunna utveckla den delen av verksamheten i framtiden.

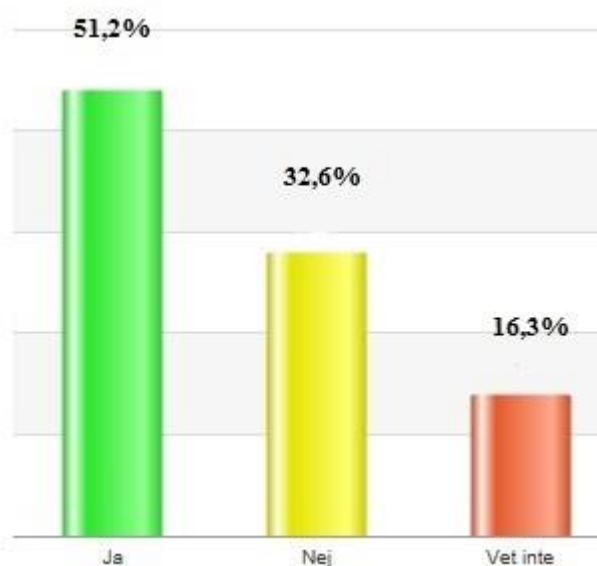
Har er förening aktiviteter utomhus för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling?

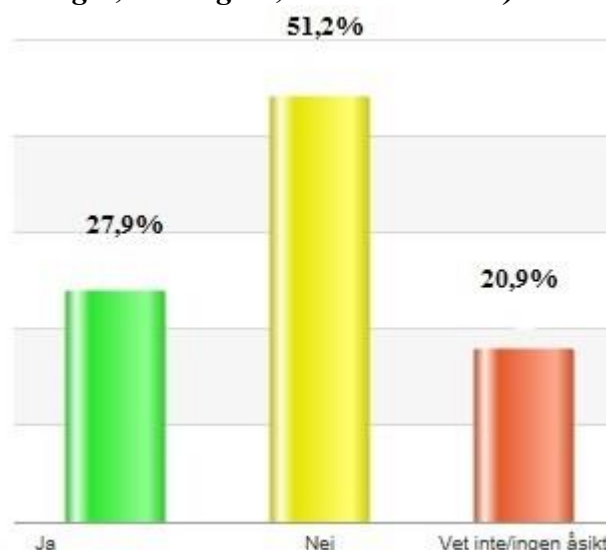
Vilken del av året ägnar ni er åt friluftaktiviteter inom föreningen?

Använder ni kommunala anläggningar?

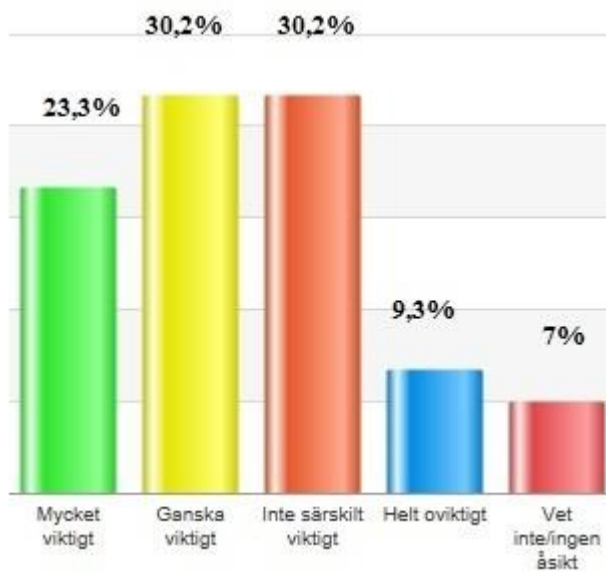

Upplever ni att det finns motstridiga intressen mellan olika brukare i de områden där ni utövar er friluftverksamhet (mellan föreningar, markägare, närboende o.s.v.)?

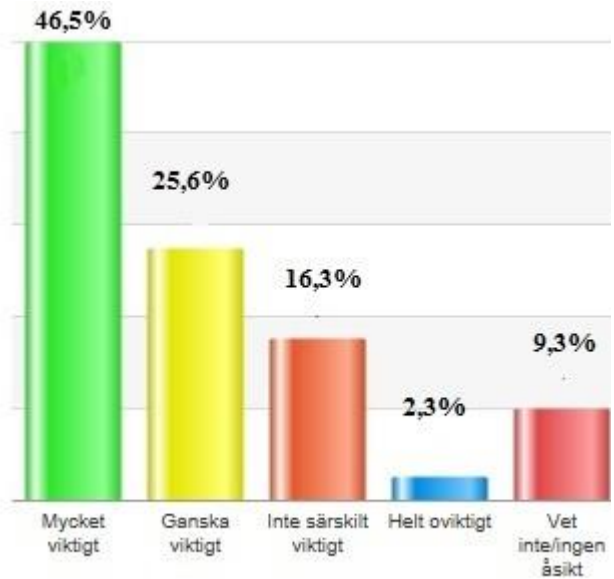

Hur viktiga är följande informationskanaler för era möjligheter att utöva friluftsliv?

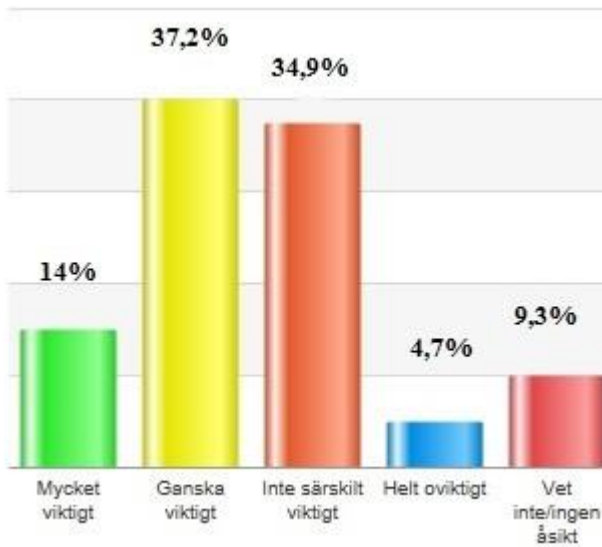
Tryckt information

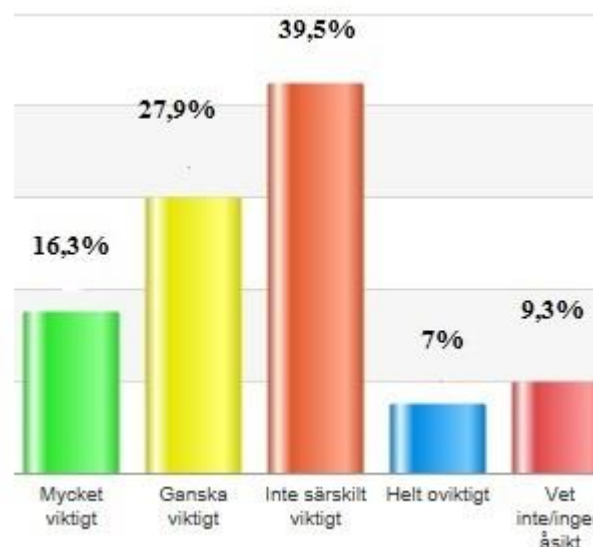
Hemsida/sociala medier

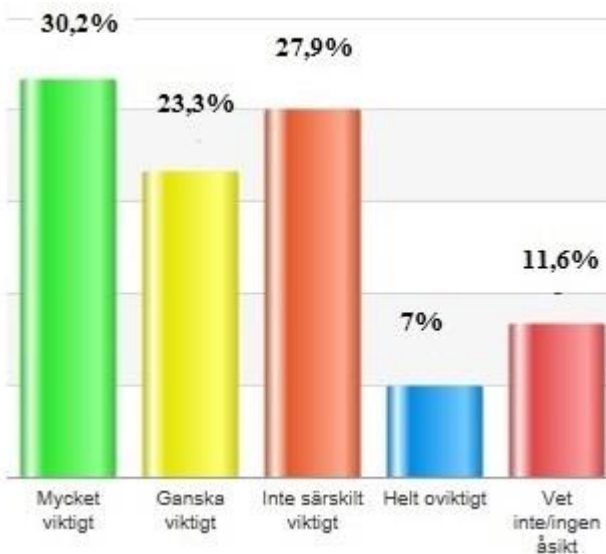
Kartor på webben

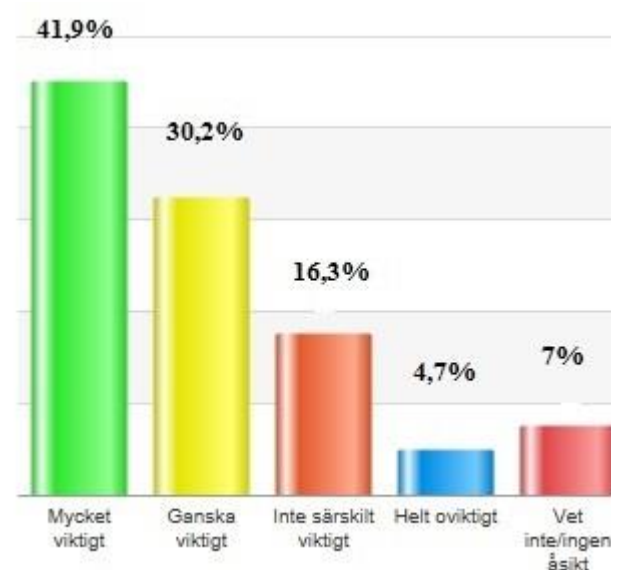
Mobilapplikationer

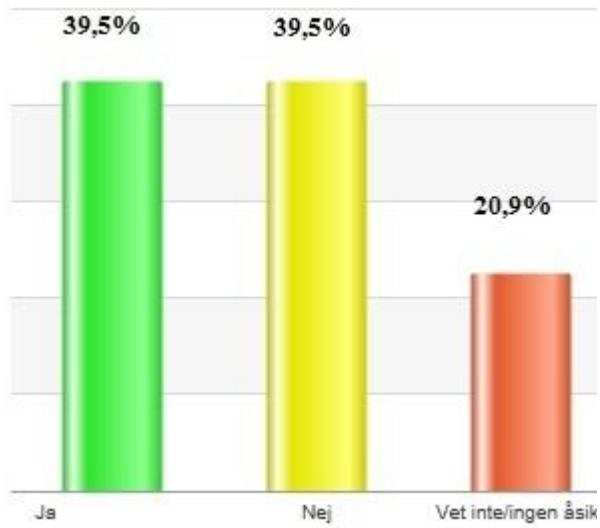
Information/skyltning i naturen

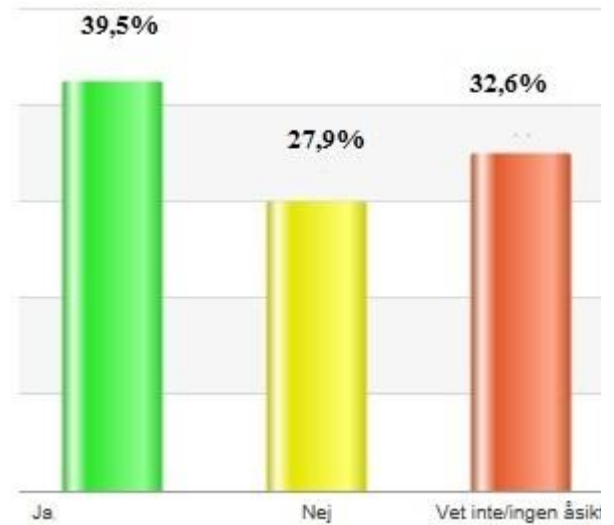
Annonsering i lokala annonsblad

**Gör er förening något som bidrar till andras
möjlighet till friluftsliv?***

**Finns planer på att utveckla er
friluftsverksamhet?**

*Det kan till exempel handla om att allmänheten har tillgång till anläggningar eller områden som föreningen sköter om.

Olika idrottsföreningar står för en stor del av enkätsvaren, men ett flertal svar kommer också från föreningar vars huvudsakliga verksamhet inte rör idrott eller friluftsliv.

Grillplats på Gölihatten

Nulägesbeskrivning

Sammanfattning

I Kalix finns anordningar både på fastland och i skärgården som uppförts i syfte att främja det rörliga friluftslivet. I naturen finns exempelvis informationsskyltar, vindskydd, grillplatser, bryggor, utedass, omklädningshytter och sopkärl, och andra anläggningar som ska underlätta för människor att röra sig ute i natur och mark i kommunen. Skötselansvaret för många av friluftsområdena (dock inte alla) ligger på kommunen som tar hjälp av föreningslivet för att göra olika skötselinsatser. Det kan handla om tillgänglighetsförbättringar, städning, röjning, skyltning, påfyllnad av ved i grillplatser med mera.

På sidorna som följer beskrivs olika friluftsområden inom Kalix kommun. Här ingår bland annat badplatser, motionsleder, och naturreservat. Listan ska ses som ett levande dokument där ny information kan läggas till vid behov, men även tas bort i det fall den inte längre är aktuell.

Övermorjärv

Badplatser

I Kalix finns det många natursköna badplatser och kommunen ansvarar för sex av dessa. För skötseln av de kommunala badplatserna har Kalix kommun hjälp av olika föreningar med vilka ett skötselavtal upprättats.

I de kommunala badplatserna tas vattenprover och kontroller görs kontinuerligt i enlighet med miljöbalken. Vid samtliga kommunala badplatser ska det finnas livräddningsutrustning.

Bjumisträsk

Bjumisträsk är ett insjöbad med sandstrand ca sex kilometer från tätorten. På stranden finns grillplatser, omklädningsrum, utedass, bord som är placerade under ett skyddande tak, och gungor. Vattnet i sjön blir fort uppvärmt till badtemperatur på somrarna och stranden är fin och barnvänlig. Det finns en stor parkeringsplats i direkt anslutning till stranden.

	BJUMISTRÄSK
Åtkomst/avstånd	Ca 6 km från centrala Kalix
Naturtyp	Tallhed, skog, sjö, sandstrand
Aktivitet	Bad, beachvolleyboll, m.m.
Anläggning	Utedass, grillplats, bord, bad, omklädningsrum
Skötselansvar	Föreningen Hembygden Holmträsk
Google Maps	https://goo.gl/maps/mhaDWVBBMEx

Bärsgården

Bärsgården i Töre är en badplats med omklädningsrum och bryggor cirka 1 kilometer från Töre centrum.

	BÄRSGÄRDAN
Åtkomst/avstånd	Ca 1 km från Töre centrum
Naturtyp	Skog, sjö
Aktivitet	Bad
Anläggning	Brygga, omklädningsrum
Skötselansvar	Töre Skotersällskap
Google Maps	https://goo.gl/maps/E3s3RwXAdrv

Storträsk

Storträsket i Grubbnäsudden är ett insjöbad med sandstrand ungefär tre mil från Kalix tätort. Där finns grillplats, bord och utedass. Intresseföreningen Kalix Övre Bygd är de som har skötselansvaret för badplatsen.

	STORTRÄSK
Åtkomst/avstånd	Tre mil från Kalix tätort
Naturtyp	Skog, sjö, sandstrand
Aktivitet	Bad
Anläggning	Grillplats, bord, utedass
Skötselansvar	Kalix Övre Bygd
Google Maps	https://goo.gl/maps/yAYLxEv7B8w

Storöns havsbad

Storöns havsbad är ett havsbad med långgrund sandstrand. På badplatsen finns husvagnscamping, beachvolleyboll, kiosk som är öppen under somrarna, grillplats, omklädningsrum och toalett. Storöns IK har skötselansvaret för stranden och ansvarar för kiosken.

	STORÖNS HAVSBAD
Åtkomst/avstånd	Vid kusten 17 km från Kalix
Naturtyp	Hav, sandstrand
Aktivitet	Bad, beachvolleyboll m.m.
Anläggning	Kiosk, grillplats, toalett, omklädningsrum
Skötselansvar	Storöns IK
Google Maps	https://goo.gl/maps/gjGtxpPNq8q

Vitträsk

Vid sjön Vitträsk i Siknäs finns en badplats som gjorts i ordning i kommunens regi. Badplatsen har sandstrand där det finns badbryggor omklädningshytter, utedass, grillplats och bord. Badplatsen ligger en och en halv kilometer sydväst om Siknäs.

	VITTRÄSK
Åtkomst/avstånd	1,5 km från Siknäs
Naturtyp	Skog, sjö, sandstrand
Aktivitet	Bad
Anläggning	Omklädningsškärmar, toalett, bryggor, grillplats
Skötselansvar	Siknäs IK
Google Maps	https://goo.gl/maps/WNPpWCW8Gbu

Ytterträsk

Ytterträsk i Morjärv är en badplats som ligger några kilometer in efter vägen på "Bruket" när man viker av från E10:an. Vattnet värms tidigt upp till badtemperatur. På badplatsen finns en liten sandstrand, grillplats, omklädningsrum, brygga och utedass. Morjärvs SK har skötselansvaret för platsen.

	YTTERTRÄSK
Åtkomst/avstånd	Ca 4 mil från Kalix
Naturtyp	Skog, sjö, sandstrand
Aktivitet	Bad
Anläggning	Grillplats, brygga, utedass, omklädningsrum
Skötselansvar	Morjärvs SK
Google Maps	https://goo.gl/maps/GZMgCjFmt9F2

Förutom de kommunala badplatserna finns många andra fina stränder inom Kalix kommun. På de platserna tas inga vattenprover och kontroller som det görs på de kommunala badplatserna.

Frevisören

Ett havsbad i direkt anslutning till Frevisörens camping. Här finns en sandstrand och havet i tre väderstreck. Badplatsen är tillgänglig för allmänheten, alltså ej enbart för campingens gäster. På campingens område finns minigolf, lekpark m.m.

	FREVISÖREN
Åtkomst/avstånd	Frevisörens camping
Naturtyp	Hav, sandstrand
Aktivitet	Bad, camping
Anläggning	Camping, lekplats m.m.
Skötselansvar	Camp Frevisören
Google Maps	https://goo.gl/maps/dg4X4ytRmc92

Halsön

Halsön är en stor ö som ligger långt ut i Kalix skärgård. Utanför är det bara små skär innan det öppna havet tar vid. Badplatsen är en fin sandstrand på den smala landbryggan mellan Halsön och Kallskär. Där finns grillplatser, utedass och vedförråd.

	HALSÖN
Åtkomst/avstånd	Öster om Båtskärsnäs mot Seskarö
Naturtyp	Ö, hav, sandstrand
Aktivitet	Bad
Anläggning	Grillplats, utedass, vedförråd
Skötselansvar	Båtskärsnäs Hamnförening
Google Maps	http://goo.gl/maps/upffYWhXPYD2

Hällforsen

Vid Hällforsen kan du först nyttja bastun som ligger vid Skridfinnarleden och sen ta ett svalkande dopp i Sangisälven. Om man själv tar med ved och eldar är det kostnadsfritt att använda bastun. Du måste elda med ansvar och passa elden hela tiden. Hällfors Skifteslag kan sköta om eldningen mot en lägre kostnad.

	HÄLLFORSEN
Åtkomst/avstånd	Vid Skridfinnarleden
Naturtyp	Skog, älv
Aktivitet	Bad, bastu, motionsspår
Anläggning	Bastu
Skötselansvar	Hällfors Skifteslag
Google Maps	https://goo.gl/maps/QDCFr4nxNWR2

Nordanskär

Badplatsen sköts idag av byaföreningen Nyborgs Framtid samt ägarna av ön.

	NORDANSKÄR
Åtkomst/avstånd	Kalixälvens mynning nära Karlsborg och Nyborg
Naturtyp	Ö, skog
Aktivitet	Bad, beachvolleyboll, privatägd ö
Anläggning	Grillplats, sopkärl, utedass
Skötselansvar	Nyborgs Framtid
Google Maps	http://goo.gl/maps/EbeSmx3cqkR2

Näverön

Näverön är ett omtyckt utflyktsmål. På öns västra sida finns en skyddad vik med en sandstrand som används flitigt för sol och bad på somrarna.

	NÄVERÖN
Åtkomst/avstånd	Mellan Bergön o Rånön i Kalix södra skärgård, ca 1 mil söder om Påläng.
Naturtyp	Ö, hav, sandstrand
Aktivitet	Bad
Anläggning	Grillplats, utedass
Skötselansvar	Länsstyrelsen Norrbotten
Google Maps	https://goo.gl/maps/VgrDr4x2V8B2

Vitsandens badplats

Vitsandens badplats ligger i Stora Lappträsk, ca 9 km från Bondersbyn. En vacker liten by vid en stor sjö, med fin badplats. Vintertid är sjön ett populärt utflyktsmål för bland annat skoteråkare och de som pimplar på sjön. Fiske och kanot är populära aktiviteter sommartid. Det är en barnvänlig badstrand med grillplats, omklädningshytter och utedass.

	VITSANDEN
Åtkomst/avstånd	Cirka 2,5 mil från Kalix tätort
Naturtyp	Skog, sjö, sandstrand
Aktivitet	Bad, kanot m.m.
Anläggning	Grillplats, omklädningshytter, utedass
Skötselansvar	
Google Maps	https://goo.gl/maps/ZT7Zad4Je532

Skridfinnarleden

Motionsspår och leder

I Kalix kommun finns det motionsspår och leder som används för friluftsliv, skolundervisning och för idrottsverksamhet. Leder finns nära tätorten och det är ett enkelt sätt att ta sig ut i naturen både för träning och vardagsmotion i form av exempelvis hundpromenader. På vintern fungerar flera av dessa som skidspår med lite olika frekvens på prepareringen.

Skridfinnarleden

Skridfinnarleden går från havet i Bredviken, Sävisnäs, längs hedarna upp till Råktjärvsträsket i Kalixälven. Leden går långa sträckor längs gamla körvägar och sammanfaller ibland med befintliga skoterleder. Vissa partier är blöta och saknar spångning. Blå/gul ledmarkering

	SKRIDFINNARLEDEN
Spårets längd	82 km
Upplyst	Ej upplyst
Sköts av	Föreningen Skridfinnarleden
Spårkarta	Skridfinnarleden.pdf

Nationalälvsleden

Vandringsled som följer Kalixälven i 20 kilometer, totalt 36 kilometer. Leden går även att cykla. Terrängen är skogsbilväg och stig.

	NATIONALÄLVSLEDEN
Spårets längd	36 km enkel väg
Upplyst	Ej upplyst
Sköts av	Kalix kommun
Spårkarta	Nationalälvsleden.pdf

Strandpromenaden

Gång- och cykelstråk längs Kalix älv, året om. Den sträcker sig mellan Vassholmen via Strandängarna till Näsbyn/Bredviken, och förbindelse finns in till Kalix centrum. Elbelyst, med bänkar och grillplatser längs vägen.

	STRANDPROMENADEN
Spårets längd	5,3 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Kalix kommun
Spårkarta	-

Älvspåret, Kalixälven

Vintertid dras ett motionsspår upp på Kalixälven mellan Björknäs och Risön. Isläget på älven styr hur länge spåret används under säsongen. Spår för både klassiskt åkning och fristil. Även populärt bland fotgängare.

	KALIXÄLVSPÅRET
Spårets längd	25 km (10 km enkel väg)
Upplyst	Ej upplyst
Sköts av	Kalix kommun
Spårkarta	Kalixälven-motionsspår.pdf

Töre motionsspår

Elljusspår. Under vintern dras ett skidspår upp.

	TÖRE MOTIONSSPÅR
Spårets längd	2,3 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Töre SK
Spårkarta	Töre-motionsspår.pdf

Sangis motionsspår

	SANGIS MOTIONSSPÅR
Spårets längd	2,3 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Sangis AIF
Spårkarta	Sangis-motionsspår.pdf

Risön-Karlsborg motionsspår

	RISÖN-KARLSBORG
Spårets längd	3,3 km enkel väg
Upplyst	Ja
Sköts av	Karlsborgs Korpen
Spårkarta	Risön-Karlsborg-motionsspår.pdf

Rammelbergets motions- och strövstråk

Två olika spår (se karta), det kortare spåret är 2,7 km och det längre 5,3 km.

	RAMMELBERGET
Spårets längd	2,7 km och 5,3 km
Upplyst	Ej upplyst
Sköts av	Kalix kommun
Spårkarta	Rammelberget-motionsspår.pdf

Nyborgs motionsspår

Elljusspår. Under vintern dras ett skidspår upp.

	NYBORGS MOTIONSSPÅR
Spårets längd	2,7 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Nyborg SK
Spårkarta	Nyborg-motionsspår.pdf

Morjärv motionsspår

	MORJÄRV MOTIONSSPÅR
Spårets längd	3,1 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Morjärvs SK
Spårkarta	Morjärv-motionsspår.pdf

Gammelgårdens motionsspår

Elljusspår. Under vintern dras ett skidspår upp

	GAMMELGÅRDENS MOTIONSSPÅR
Spårets längd	3,4 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Gammelgårdens IF
Spårkarta	Gammelgården-motionsspår.pdf

Djuptjärns motionsspår, skidstadion

Elljusspår som tänds när det blir mörkt (tidigast klockan 14.00), måndag-söndag till och med klockan 22.00. Här finns fyra rundor: ordinarie spår på 2,5, 3,5 eller 5,5 kilometer, samt vintertid även Metträskrundan på 10 km. Draghundsträning får ske särskilda tider.

	SKIDSTADION
Spårets längd	2,5 km, 3,5 km, 5,5 km, 10 km
Upplyst	Ja (delvis)
Sköts av	Kalix kommun
Spårkarta	Djuptjärns-motionsspår.pdf

Båtskärsnäs motionsspår

Elljusspår. Under vintern dras ett skidspår upp.

	BÅTSKÄRSNÄS MOTIONSSPÅR
Spårets längd	3,1 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Båtskärsnäs AIF
Spårkarta	Båtskärsnäs-motionsspår.pdf

Storön – skaget

Skidspår som startar på isen vid klubbstugan, vid Storöns badstrand. Avslutas i skogen.

	STORÖN - SKAGET
Spårets längd	9 km
Upplyst	Ej upplyst
Sköts av	Storöns IK
Spårkarta	-

Storön – skogsspåret

Spåret korsar vägen runt byn på två platser.

	STORÖN - SKOGSSPÅRET
Spårets längd	6,5 km
Upplyst	Ej upplyst
Sköts av	Storöns IK
Spårkarta	-

Hälsans Stig

Hälsans Stig i Kalix är en slinga i på fem kilometer i omväxlande miljö där varje kilometer är markerad. Du kan börja promenaden var som helst längs Hälsans Stig, som är ett samarbete mellan Kalix kommun och Hjärtlung i Kalix.

	HÄLSANS STIG
Spårets längd	5 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Kalix kommun
Spårkarta	halsans-stig-kalix

Pålänge

Ett välanvänt spår som utgår från och avslutas på Nyåker. Underlaget är bark och sand. Under vintern dras ett skidspår upp.

	PÅLÄNGE
Spårets längd	Ca 3 km
Upplyst	Ja
Sköts av	Pålänge GIF
Spårkarta	-

Skoterleder

I Kalix kommun finns över 70 mil skoterled genom ett fantastiskt landskap, allt från skärgård till skog, älvar och levande landsbygd. Lederna används också av motionärer för t.ex. skidåkning. Kalix kommun ger ett årligt bidrag till skoterföreningar i [Kalix](#), [Töre](#), [Nyborg](#) och Övre bygden som ser till att lederna är i bra skick under säsongen.

Körning med skoter i snötäckt terräng är i grunden tillåten, men det finns vissa begränsningar. Det är förbjudet att köra på skogs- och jordbruksmark, om det inte är uppenbart att det kan ske utan risk för skada på skog eller mark. Det är generellt förbud för körning på skogsplanteringar eller i ungskog som är lägre än två meter över snötäcket. Du är själv skyldig att förvissa dig om att det inte råder någon skaderisk. Det är alltså inte tillåtet att köra utanför led tvärs över ett hygge eller en åker – följ istället skoterlederna, där kör du säkrast. Vissa leder kan även vara gemensamma med skidleder så ta alltid hänsyn till skidåkare och andra som du träffar på.

En del av skoterlederna finns med på skoterleder.org, som är en fri karta. Sidan är mobilanpassad och kartan går även att ladda ner som app. En mer detaljerad ledkarta för Norrbotten, finns att köpa i tryckt form hos skoterförsäljare och på bemannade bensinstationer. Du kan också köpa den som app till din smartphone via länkarna på skoterkarta.se

Socketträsket

Jakt och fiske

Kalix kommun erbjuder både möjlighet till jakt och bra fiske. Här jagas högvilt som älg och björn, och det finns goda möjligheter till jakt på småvilt såsom hare och skogsfågel i hela kommunen. Här finns en stor variation på fiskarter och många skiftande fiskemiljöer; fiskeintresserade kan både meta efter abborre i någon av de hundratals insjöar som finns i kommunen, eller fiska vild lax i otämjda forsar, utan att behöva lämna Kalix. I den vackra natur där jägare och fiskare rör sig finns chans att stöta på bäver och utter såväl som unika orkidéer, alla en del av vår flora och fauna.

Information om fiskekort m.m. kan bland annat fås på Kalix kommuns hemsida. Det är varje enskild persons eget ansvar att ta reda på vilka jakt- och fiskebestämmelser som gäller.

Vid sjön Stjikuträsket (Tjäkuträsket) som ligger ca tre kilometer söder om Siknäs kan man ägna sig åt fritidsfiske. Sjön är välbevarad och omkring 35 hektar. För att ta sig från parkeringen till sjön följer man en stig som är ca 750 m. Intill sjön fins två stugor med övernattningsmöjligheter, dessa är gratis att låna. Vid stugorna finns ved och tre vindskydd med grillplats, och även utedass. I sjön är endast isfiske samt spöfiske från land (ett spö i taget) tillåtet.

I kommunen finns fiskevatten som disponeras av Kalix Sportfiskeklubb. En av dessa är Metträsket, en klarvattensjö med utmärkt vattenkvalitet där botten består av sand och grus. Det finns dessutom några områden med grövre stenbotten. Det fina siktdjupet gör att Metträsket ger tillfälle till kikmete vintertid. Sjön innehåller röding, öring, regnbåge och harr, och ligger på bekvämt avstånd strax norr om tätorten. Sommartid finns ett antal båtar till uthyrning och stora delar av sjön ger utrymme för flugfiske från land. Där finns en mindre stuga med eldstad som står öppen för allmänheten året runt. Bilväg, som plogas under vinterhalvåret, finns fram tills stugan. En parkering där det även går att ställa upp husvagn finns 100 meter ovanför stugan. Vägen mellan parkeringen och stugan är stängd med bom, men det finns möjlighet att låna nyckel om man beroende på handikapp eller skada har svårigheter att färdas till fots. Dessutom finns en handikappvänlig brygga nedanför stugan. Där ligger också klubbens uthyrningsbåtar. Det finns två eldstäder vid stugan och ytterligare ett antal utspridda runt sjön. Dessutom finns två timrade vindskydd.

Sedan 2003 arrenderar klubben också en drygt sju kilometer lång sträcka längs Kalixälvens västra sida där den nedre halvan utgörs av Räkthorsen. Sträckan består av forssträckor omväxlande med lugna partier. Det är framförallt ett mycket bra havsöringsvatten men där fångas även en del lax. Dessutom finns det harr i ordinär omfattning. Det finns en större stuga som ligger mycket vackert i södra ändan av Räkthorsen, en dryg kilometer ovanför forsens intill Europaväg 10. Den står inte öppen för allmänheten, men är tillgänglig för uthyrning tidvis.

Smultronställen

Ordet *smultronställe* används ofta för att beskriva ett trevligt utflyktsmål med höga natur- och friluftsvärden. Det är en plats dit man som besökare gärna kommer tillbaka fler gånger, någonstans där man kan koppla av och må bra. Det här är några smultronställen i Kalix.

- Degerberget** 106 meter över havet med vacker utsikt från toppen.
Degerberget på Google Maps: <https://goo.gl/maps/tnDdeRq43CR2>
- Flakasand** Naturskön rastplats, naturbad vid Kalixälven och platsen för den årliga Flakasand Rock & Blues Festival.
Flakasand på Google Maps: <https://goo.gl/maps/jEFWdhFpFKD2>
- Granåberget** 98 meter över havet, med en delvis spångad led till grillstuga
Granåberget på Google Maps: <https://goo.gl/maps/jAp8tDEWn9k>
- Gölihatten** 65 meter över havet, spångad led finns på berget som leder till grillkåta, stuga och utsiktstorn på toppen med vacker utsikt.
Gölihatten på Google Maps: <https://goo.gl/maps/JtJEtTubY9v>
- Hattberget** Raststuga med fin utsikt.
Hattberget på Google Maps: <https://goo.gl/maps/A6U5QKTgD812>

Hällforsen	Naturskönt område vid Sangisälven med naturbad, fiske, bastu, och gångbro vid Skridfinnarleden. Hällforsen på Google Maps: https://goo.gl/maps/QDCFr4nxNWR2
Kamlungeforsen	Sportfiske, not- och håvfiske, eldstäder, vindskydd, raststuga vid forsen. Kamlunge på Google Maps: https://goo.gl/maps/PJpzfATviZz
Klovatjärn	Övernattningsstuga vid foten av Bodträskberget. Klovatjärnen på Google Maps: https://goo.gl/maps/Ww7Wbf9GwQS2
Lillträsk	Gammalt boställe vid norra kommungränsen som ligger naturskönt vid sjön. Lillträsk på Google Maps: https://goo.gl/maps/p8JKML4Kj5y
Raggdynan	148 meter över havet. Raggdynan på Google Maps: https://goo.gl/maps/Ehbr4JFqK2E2
Revelberget	165 meter över havet. Revelberget på Google Maps: https://goo.gl/maps/yuEW777Bk4r
Sockenberget	210 meter över havet, Kalix kommuns högsta berg. Grillplats nära toppen. Sockenberget på Google Maps: https://goo.gl/maps/9t21BCxjuwr
Sockenträsk	Vandringsled runt sjön nedanför Sockenberget, vindskydd och grillplats vid fin fiskeplats, naturbad och kallkälla. Sockenträsk på Google Maps: https://goo.gl/maps/2vWWrWZdSPr
Storträsk	Vacker sjö med fint naturbad, vindskydd och en naturskön vandring genom Grubbnäsudden. Storträsk på Google Maps: https://goo.gl/maps/JyVJb8pNvvF2
Stämsjön	Vacker fiskesjö och naturbad. Stämsjön på Google Maps: https://goo.gl/maps/atQbcrPFeg22
Yttersti Bodträsk	Naturskön konsertplats, rastplats och naturbad. Yttersti Bodträsk på Google Maps: https://goo.gl/maps/aUkg2mndoDN2

Fattenborg

Naturreservat

En viktig resurs för friluftslivet är kommunens naturreservat. Totalt i Kalix kommun finns 27 stycken naturreservat, alla med olika föreskrifter som förklarar vad du får och inte får göra inom reservatets gränser. Många av kommunens naturreservat finns ute i skärgården på de olika öarna, och vissa är mer svårframkomliga än andra.

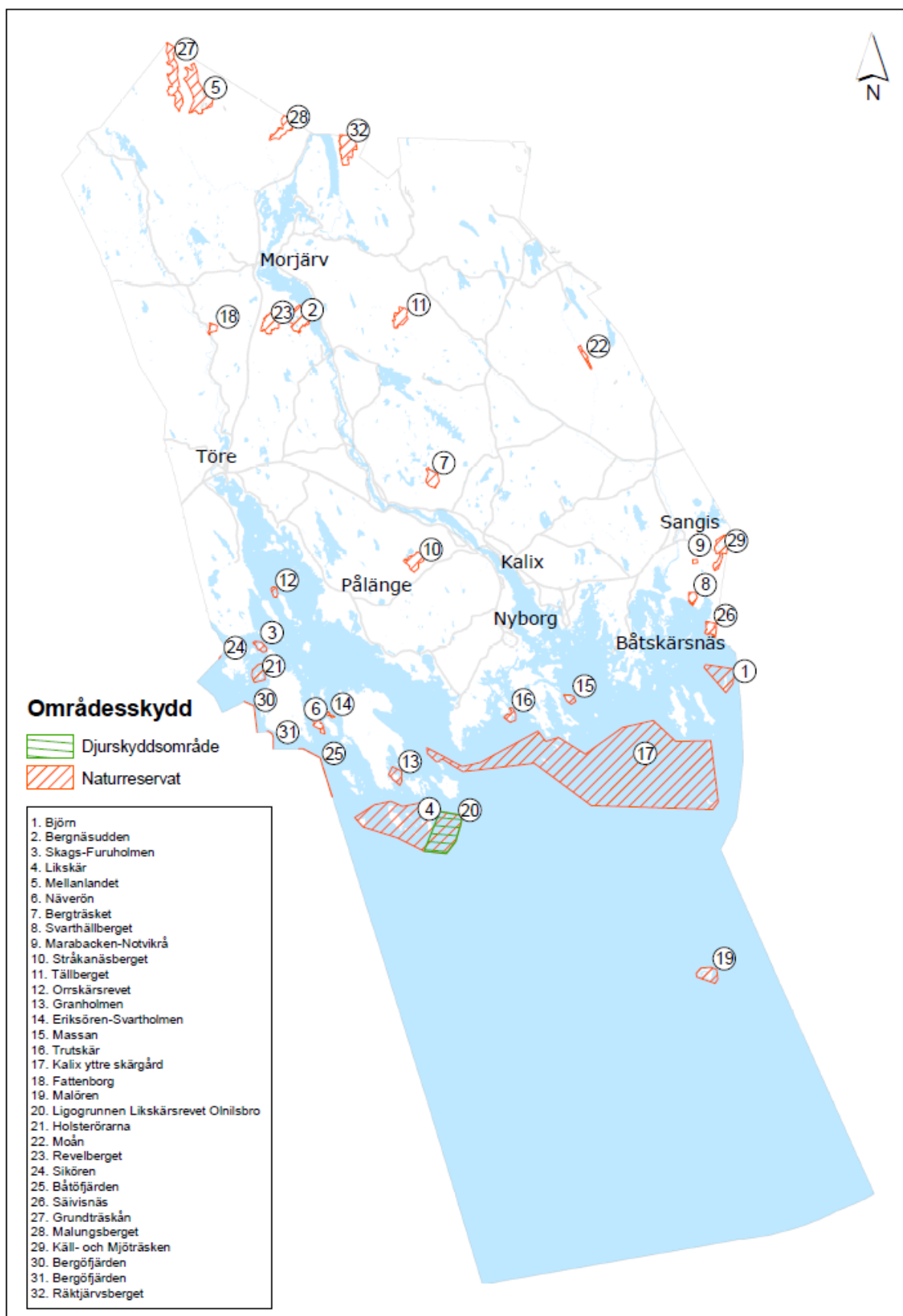
Reservatsbildningen har skett på grund av stora natur- eller friluftsvärden, och ofta en kombination av dessa. Mer information om reservaten inklusive kompletta föreskrifter m.m. finns att läsa på Länsstyrelsens hemsida.

”Det låter kanske som en motsägelse men de döda träden i skogen är fulla av liv. Både stående och liggande träd används av många arter. Veden fungerar som föda, boplats, skydd och konstruktionsmaterial. De som nyttjar veden är svampar, växter, insekter, fåglar och däggdjur. En del av dem är mycket sällsynta.

Med tanke på detta, visa hänsyn och elda inte upp stående och liggande döda träd när du besöker ett naturreservat som du får elda i. Använd istället egen medhavd ved eller kvistar och grenar som ligger löst på marken.” (Länsstyrelsen⁹)

---

⁹ <http://www.lansstyrelsen.se/Norrbotten/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/naturreservat/Pages/default.aspx>

Halsön

Kalix skärgård

Allemansrätten

Allemansrätten gäller både på land och på vatten. Du får bada vid stränder, åka båt nästan överallt, förtöja och övernatta något dygn i båten. Kraven på hänsyn mot omgivningen är desamma som på land. Inte störa – inte förstöra!¹⁰

Halsön

Ön ligger långt ute i Kalix skärgård med bara några mindre skär utanför innan det öppna havet tar vid. Halsön är gles bebyggd och består mestadels av blandskog, blockstrandängar och stenstränder. I Kåtaviken, längs den smala landtunga som leder ut till Halsöns sydspets, Kallskär, ligger en av norra Bottenvikens absolut bästa sandstränder med en ljus, finkornig och sammetslen sand.

Även på andra sidan landtungan och öns västra sida finns en fin sandstrand att upptäcka. Läget långt ute i Bottenviken gör att vågor och vind skapar de mäktiga sanddynerna på Kallskärs badplats. Sandstranden är en av Kalix skärgårds riktiga pärlor och ett måste att besöka för den båtburne badentusiasten. I anslutning till Kallskärs badplats finns grillplatser och vedförråd, samt sittgrupper, torrtoalett och möjlighet att kasta skräp.

---

¹⁰ <http://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Allemansratten/Det-har-galler/Bad-bat-och-is/>

Trutskär

Stora Trutskär

På Stora Trutskär, mitt i Kalix skärgård, har Kalix Segel- och Motorbåtsällskap sin klubbstuga Sjöborgen. Här träffas båtentusiaster från hela Bottenviken för att koppla av, dela erfarenheter och umgås i trevligt sällskap. På anläggningen finns förutom klubbhus och värdstuga, även en utmärkt bastu, grillstuga och grillplatser, torrtoalett samt lekstuga för barnen. Stora Trutskär har fina sandstränder och bra badmöjligheter. Kanot och optimistjollar går att låna.

För den som vill övernatta finns en stuga med fyra bäddar att hyra för kortare eller längre vistelser. Camp Frevisören ligger inom paddelavstånd och har förutom kiosk och restaurang en lång sandstrand, lekplats för barnen, färskvatten, toalett, dusch och pool.

Näverön

Näverön, som är ett naturreservat, ligger vackert mellan Rånön och Bergön i den södra delen av Kalix skärgård. För 5 000 år sedan började toppen av Näverön att stiga upp ur havet. Landhöjningen på ca 9 mm per år har gjort att öns högsta punkt, Näveröberget, idag ligger 40 meter över havet. På berget finns branta stup och raviner och toppen bjuder på en fin utsikt.

Naturen på ön är varierad med hållmarkstallskog, granskog och mindre partier av sumpskog. På öns västra sida finns en fin rastplats med gästbrygga, grillplats, torrtoalett och en omväxlande strand. Där finns alltifrån släta stenhällar till en liten vik med fin sand, delvis bevuxen med vass. Sandstranden är vacker med sanddyner och gles tallskog som sträcker sig upp mot Näveröberget.

Trålare ute vid Nordanskär

Nordanskär

Ön Nordanskär ligger i utloppet av Kalixälven. 1886 grundade J. August Bergman den nordligaste bad och kurorten på Nordanskär. Redan samma år sattes bygget i gång med vägarbete, stenhuggare, byggjobbare, murare, målare, smeder, plåtslagare och tapetserare. På ön fanns en kyrka, 12 villor för besökare, drängstuga, badhus med varmt och kallt vatten, telefon, hotell, festvåning, gillestuga, tennisplan, rodd- och segelbåtar. Förutom det erbjöds gästerna gyttjebad, karbad, massage och elektricitet.

Badgästerna, som kunde komma ända från Stockholm, anlände med någon av de ångbåtar som dagligen gick från Haparanda eller Luleå. Till Nordanskär kom folk för att koppla av eller kurera sig från olika sjukdomar, bland annat besöktes ön av Selma Lagerlöf. Några av de sjukdomar som var vanliga där var bland annat blodbrist, allmän svaghet, reumatism, nervsjukdomar samt mag- och tarmsjuka. Även barn med engelska sjukan och scropula, en form av tuberkulos behandlades på Nordanskär. Däremot togs inte lungsotsjuka emot. 1918 såldes allt på auktion. Flera av villorna hamnade i Luleå. Kyrkan flyttades till Björkfors. Idag finns bara grunder kvar efter anläggningen.

På Nordanskär finns badplats, grillplatser, bänkar, informationsskyltar för besökare m.m.

Likskär

Likskärs naturreservat omfattar 25 öar och mindre skär. Getskär, Renskär och Likskär är de största öarna. Berggrund och blockstränder består av degerbergsgranit, en granit med stora ögon av fältspat. Öarna i Likskärs naturreservat är mycket olika varandra. Alla kallas de skär, som minne från den tid, när de först visade sig ovan ytan för många hundra år sedan. Beroende på hur mycket öarna har hunnit resa sig ur vattnet är de bevuxna med alltifrån högstammig granskog till strandskog med gråal, viden, havtorn och pors. Längs stränderna hittar vi alltifrån magra strandvallar av grus till artrika strandängar med typiska bottenviksväxter som kvanne, östersjötång, gultåtel och strandögontröst.

Ön Likskär är en mager och torr ö, till en liten del skogbevuxen och har karaktären av rullstensås med markvegetation som har rik flora och fauna samt ett rikt fågelliv. På ön finns ett gammalt fiskeläge och på husen i fiskeläget finns en koloni av häckande hussvalor. Hedmarkerna är bra miljö för dalripor, stenskvättor, mosnäppa och roskarl.

Getskär/Renskär

Öarna Getskär och Renskär har genom landhöjningen sammanfogats till en ö som ingår i Likskärs naturreservat. Renskär blev snabbt en viktig samlingspunkt för fiskare och säljägare. På ön finns spår av enkla bostäder, som kanske är gjorda av säljägare när öarna bara var små skär. Grunder efter senare fiskarstugor eller gästgårdar, stenrösen från ställningar där fiskenäten torkades, finns fortfarande kvar. På Getskär/Renskär finns labyrinter byggda av block. Labyrinterna tros ha nyttjats för att blidka gudarna och få god fiskelycka. Mönstren på de labyrinter som finns i Bottenvikens skärgård liknar labyrintmönster som återfinns på bland annat gamla mynt och lertavlor från Sydeuropa. På Renskär finns också lämningar efter ett skärgårdskapell som byggdes på 1700-talet men som lämnades att förfalla.

Getskärsviken erbjuder gästbryggor, en kommunal uthyrningsstuga med fyra bäddar, bastu, torrtoalett och grillplatser. Flera däggdjursarter - ofta älg och alltid räva, ekorre, hermelin och hare finns på ön. Tallbit är en karaktärsfågel liksom orre, ripa och tjäder. På öarna kan man ibland se den praktfulla makaonfjärilen vars larver lever av kvannens blad.

Kommunens uthyrningsstuga på Renskär

Rånön

Rånön

Som många andra skärgårdsöar i Bottenviken har Rånön en lång historia av jakt, fiske och jordbruk. Redan på 1600-talet användes ön som fiskeläge och på 1700-talet fanns här bofast befolkning. Under 1800-talet avverkades mycket skog på Rånön för att tillverka kol som bränsle till järnbruken i Töre och Strömsund. På Rånön, som är Kalix skärgårds största ö, utvanns även trä tjära och lämningar av tjärdalarna kan beskådas än idag. År 1867 fick Rånön sin första skola och som mest hade skolan 18 elever. Samma år som Rånön fick telefonförbindelse, 1929, påbörjades bygget av öns bönhus. Under mitten av 1900-talet avvecklades mycket av verksamheten på ön. 1939 lades skolan ner och i slutet av 1960-talet flyttade den sista fastboende från ön.

Idag är ön istället ett paradiset för fritidsboende och friluftsliv. Runt gårdarna på öns norra sida finns fortfarande spår från förr med hölador och gammal betes- och slåttermark. Här ligger också det renoverade bönehuset där det hålls sommargudstjänster, den gamla skolan, samt båthamnen med gästplatser. Ön har många fina småvägar att ströva runt på. På östra sidan ligger Bodöviken som har bra vattendjup, och i väster ligger Stabbsandsberget samt Stabbsanden, en utmärkt badvik med långa stränder.

Stora Huvön

Den praktfulla naturhamnen, det härliga havsbadet, stenhällarna och de branta klippväggarna bidrar till att Stora Huvön röstas fram som en av Sveriges vackraste öar. Naturhamnen ligger väl skyddad i en djup vik på öns nordöstra sida och har ett vattendjup som även tillåter segelbåtar att gå in. I anslutning till naturhamnen finns en liten sandstrand med sanddyner som i norr övergår i ett klapperstensfält som sträcker sig över hela ön. Följer man stigen som korsar klapperstensfältet finns där en fornlämning i form av en liten stenlabyrint.

På öns norra sida finns det också en stor och fin, badvänlig sandstrand och fina platser att slå upp tältet på. Västra stranden har en imponerande natur med lodräta bergväggar mot havet och en fantastisk utsikt över både Kalix och Luleå skärgård. Genom berget skär en djup och bred ravin som stupar 25 till 30 meter ner. I närheten finns även mindre raviner så det gäller att se sig noga för när man promenerar i området. På den södra delen av västra stranden finns en liten sandstrand med mycket fin sand. En öppning mellan stenarna i vattnet gör platsen möjlig att nå med båt.

Bergön

Bergön består till stor del av kuperad terräng med gammal tallskog och skogsbruket har länge varit dominerande på ön. På Bergön låg också ett skeppsvarv på 1700-talet, då furutimret från den senvuxna tallskogen var mycket lämpat som båtvirke. Vrakdelar som hittats vid Bergön tros komma från ett större segelfartyg som förläste 1776, bara 13 timmar efter avfärden från byggplatsen. Från mitten av 1600-talet och fram till mitten av 1900-talet fanns bofasta på ön.

Idag är ön en värdefull miljö för båt- och friluftsliv. Många av de gamla vandringsstigarna finns kvar och längs dem kan man hitta lämningar av husgrunder, ett antal tjärdalar och kolmilor samt ett gammalt fiskeläge. Bergön har tre hamnar på nordostsidan; Gårdsviken, Harabolviken och Kohamn. Kohamn har fått sitt namn av att det var här bönderna förr släppte sina kor på sommarbete.

Malören

Malören

I Kalix yttersta skärgård, ca 30 km rakt ut i havet från Kalix centrum ligger den vackra Malören. Namnet betyder rund sten och antas syfta till den runda sten som Malören består av. Den hästskoformade ön är ungefär tre kilometer lång. Öns storhetstid var under 1700-talets andra hälft, då strömmingsfisket var extra gott. Fiskarna kom från Torneå och Karlö i Österbotten och sommartid kunde det bo upp till 200 personer på ön. När Sverige förlorade Finland till Ryssland 1809 hamnade Malören på den svenska sidan. I början av 1800-talet ökade sjöfarten i regionen. Fartygen blev allt större och seglade oftare ute till havs än inne i skärgårdarna. Detta ledde till att lotshjälp behövdes från Malören in till olika hamnar.

När telefonen kom till ön 1932 slogs Malörens lotsplats ihop med Erikören och därefter har ingen lots bott på ön. Den gamla Lotstugan erbjuder idag boende och möjlighet till övernattnig på ön under sommarmånaderna. Eftersom Malören är den yttersta utposten i Norrbottens skärgård är den också en viktig rastplats för främst sjöfåglar av olika slag. Ön hyser även en mängd häckande arter som t ex silvertärna, kustlabb, havstrut och silltrut.

Båtskärsnäs

Småbåtshamnar i Kalix

I Kalix kommun finns ett 20 tal småbåtshamnar. De drivs av olika föreningar och i vissa fall av företag eller kommunen. En förteckning av hamnarna och deras hamnservice följer nedan. För mer information om respektive hamn, besök gärna [bottenviken.se](http://www.bottenviken.se) via länkarna.

Bindholmsskatan	Sjösättningsramp, sophantering, el och toalett Bindholmsskatan på bottenviken.se : http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/binnholmsskatan
Björnholmen	Sjösättningsramp, sophantering, el och toalett Björnholmen på bottenviken.se : http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/bjornholmen/
Båtskärsnäs	Sjösättningsramp och färskvatten Båtskärsnäs på bottenviken.se : http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/batskarsnas/
Fotholmsviken	Sjösättningsramp, el, färskvatten, sophantering, wc och bastu Fotholmsviken på bottenviken.se : http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/fotholmen/

Framigårdsudden	Sjösättningsramp Framigårdsudden på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/framigardsudden/
Frevisören	Flytbrygga, bastu, wc, dusch, färskvatten, minilivs och restaurang Frevisören på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/frevisoren/
Hällhamn	Sjösättningsramp och sophantering Hällhamn på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/hallhamn/
Karlsborg	Sjösättningsramp, sophantering, el, färskvatten, wc, gästplatser Karlsborg på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/karlsborg/
Marahamn	Sjösättningsramp, sophantering, el, färskvatten, wc, gästplatser, dusch, bränsle och kiosk. Marahamn på bottenviken.se. http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/marahamn/
Norrkust Marina	Sjösättningsramp, el, färskvatten, wc, bränsle, dusch, båtcran, reservdelslager och verkstad. Norrkust Marina på bottenviken.se. http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/norrkustmarina/
Nässkatan	Sjösättningsramp och el Nässkatan på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/nasskatan/
Pålängeviken	Sjösättningsramp, el och wc Pålängevikens på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/palangsvisken/
Revet	Sjösättningsramp Revet på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/revet/
Risön	Sjösättningsramp, el och färskvatten Risön på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/rison/
Sangis	Sjösättningsramp Sangis på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/sangis/

Siknäs	Sjösättningsramp, el färskvatten, toalett och kustmuseum Siknäs på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/siknas/
Slussen	Sjösättningsramp, sophantering, och el Slussen på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/slussen/
Storö by	Storö bys på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/storo/
Selholmen	Sjösättningsramp, sophantering och el Selholmen på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/salholmen/
Sören	Sjösättningsramp och el Sören på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/soren/
Töre	Sjösättningsramp, el, färskvatten, gästplatser, tömningsstation för toalettavfall. Töre på bottenviken.se: http://www.bottenviken.se/kalix/hamnar/tore/

KALIX KOMMUN